

## Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 7 maj 1915 kl. 6 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin, dels ock därmed sammanhängande motioner.*

*Närvarande:* herrar K. G. Karlsson, Ollas A. Ericsson, Antonsson, Bergström, frih. Fleming \*), Bäckström, frih. Palmstierna \*), Jespersson, Jeansson i Kalmar, Rune, Källman, Johan Östberg \*), Elof Ljunggren, Danström, Forssman, Berg i Staby \*), Holmström, von Hofsten, Nilsson i Kristianstad och Jönsson i Revinge.

\*) Icke deltagit i justeringen av betänkandet.

Genom en den 24 april 1915 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 187, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat, nedan intaget förslag till förordning om ändring av vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin.

Propositionen.

## Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905  
angående försäljning av brännvin.**

Härigenom förordnas, att 3 §, 15 § 2 mom. samt 26, 27, 40 och 42 §§ av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin skola erhålla följande ändrade lydelse, att till 15 § av samma förordning  
*Bihang till riksdagens protokoll 1915. 7 saml. 21 häft. (Nr 26.)*

ordning skall fogas ett nytt moment, 10, av den lydelse, här nedan stadgas, samt att rubrikerna till förordningens 26 och följande §§ skola ändras på sätt nedan angives, därvid rubriken »Ansvarsbestämmelser» skall, såsom hittills, avse 36—53 §§:

### 3 §.

Vid utminuteriug vare minsta tillåtna försäljningsbeloppet tre tiondels liter. Vad sålt blivit får icke i mindre belopp än sålunda föreskrivits utlämnas eller mellan flera köpare fördelas; ej heller får något av det sålda förtäras på försäljningsstället.

### 15 §.

2. Vid utminuteriug av brännvin äger bolag enligt grunder, som av kontrollstyrelsen godkännas, anordna kontroll till vilka personer och till vilken mängd försäljning i varje särskilt fall äger rum, och må härvid fastställas viss myckenhet, utöver vilken under angiven tid utminuteriug till köpare eller vissa sådana ej må ske. Sådan kontroll må jämväl kunna omfatta rätt till utminuteriug, som jämlikt 17 § 2 mom. av bolag överlåtits. Vidtager bolag ändring i föreskrifterna för den kontroll, bolaget anordnat, vare bolaget skyldigt att därom göra anmälan hos kontrollstyrelsen.

Det åligger kontrollstyrelsen att för utminuteriug av brännvin indela riket i försäljningsområden ävensom att i denna indelning vidtaga de jämkningar, som med anledning därav, att inom viss kommun rättighet till utminuteriug upphör eller upplåtes, eller av andra orsaker betingas.

Innehavare av rättighet till detaljhandel må ej utminutera brännvin till person, boende inom annat försäljningsområde än det, där rättigheten utövas, där ej det bolag, inom vars försäljningsområde personen är boende, därtill, med iakttagande av de föreskrifter, kontrollstyrelsen kan meddela, lämnat medgivande.

Bolag vare på anfordran av köpare, till vilken bolaget finner utminuteriug kunna äga rum, pliktigt att, sedan erforderlig säkerhet nedsetts, söka till skäligt pris från namngiven handlande vare sig inom eller utom riket anskaffa angiven varusort av brännvin.

10. Förmenar någon, att bolag obehörigen vägrat att till honom utminutera brännvin eller lämna honom sådant medgivande, som i 2 mom. tredje stycket avses, eller att bolag beträffande ämne, varom det

tillkommer kontrollstyrelsen att meddela föreskrift, vidtagit åtgärd, som kränker hans enskilda rätt eller strider emot förordningens syfte, må han hos kontrollstyrelsen göra framställning om åvägabringande av rättelse i det överklagade förhållandet. Över kontrollstyrelsens beslut ifråga om bolags vägran att utminutera brännvin må klagan ej föras.

#### IV. Om införsel av brännvin från utrikes ort.

##### 26 §.

1. Brännvin må till riket införas blott av den, som visar sig äga rätt försälja brännvin.

2. Vid varje tullplats i riket skall över därstädes till införsel angivna slag av brännvin föras särskild förteckning enligt formulär, som av generaltullstyrelsen fastställs efter kontrollstyrelsens hörande. Denna förteckning skall vid varje års slut insändas till kontrollstyrelsen.

3. Brännvin må icke från tullverket utlämnas annorledes än mot kvitto, utfärdat av den, som enligt 1 mom. är berättigad att införa sådan dryck, dock att brännvin, som från utlandet inkommit till bolag, vilket jämlikt 12 eller 14 § fått övertaga all detaljhandel med brännvin inom kommun, må mot kvitto utlämnas till den, som visar sig hava erhållit bolagets medgivande därtill.

4. Utan hinder av vad i denna paragraf stadgas må

a) brännvin till riket införas av den, som enligt särskilt stadgande äger åtnjuta tullfrihet för från utlandet inkommande varor,

b) prov på brännvin i vanlig ordning till riket införas av vederbörligen legitimerad handelsresande,

c) resande, som ankommit från utrikes ort, för eget bruk mot erläggande av stadgad tull införa brännvin intill viss mindre, i tullförfattningarna angiven myckenhet,

d) till skeppsproviant hänförligt brännvin behandlas på sätt i tullförfattningarna finnes stadgat; dock må brännvin, som förtullats såsom överskott av skeppsproviant, icke från fartyg ilandföras.

5. Angående införsel av brännvin till riket för vetenskapligt, medicinskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål eller för apoteksbehov meddelas särskilda bestämmelser av Kungl. Maj:t.

6. Med från utlandet infört brännvin, som på grund av stadgandet i denna paragraf ej må från tullverket utlämnas, skall förfaras på sätt Kungl. Maj:t förordnar.

**V. Ordningsföreskrifter.**

## 27 §.

1. Försäljningsställe skall vara beläget vid öppen gata, väg eller torg.

2. De rum, som nyttjas för utskänkingsrörelse, skola vara ljusa och luftiga, hava en i förhållande till rörelsens omfattning tillräcklig storlek samt hållas i ordentligt skick.

3. Försäljningen må ej börjas förrän besiktning å den lägenhet, där rörelsen skall drivas, hållits, i stad av stadsfiskal och på landet av kronobetjänt jämte två personer, utsedda av magistrat eller kommunalnämnd, samt besiktningsmännen utfärdat bevis därom, att föreskrifterna i 1 och 2 mom. blivit uppfyllda. Vad här är sagt gälle ock då försäljningsställe ombytes.

**VI. Ansvarsbestämmelser.**

## 40 §.

Idkar någon detaljhandel med brännvin vid tillfälle, då försäljningsrätten ej får utövas, eller å annat ställe, än därtill uppgivet är, eller förbryter sig någon mot vad i 5 § 2 mom. är stadgat om brännvins utlämnande eller utbudande till salu eller om upptagande av beställningar därå,

eller tillåter den, som icke är berättigad till utskänkning, att, då han genom utminuterung säljer brännvin, något av det sålda på försäljningsstället förtäres eller avhämtas i mindre belopp, än han är berättigad föryttra,

eller försäljer någon brännvin i strid mot stadgandet i 15 § 2 mom. tredje stycket,

eller förbryter sig den, som till detaljhandel med brännvin berättigad är, mot 29 § 3 eller 6 mom. eller mot 30 §,

böte första gången från och med trettio till och med sextio kronor samt andra gången från sextio till och med etthundratjugu kronor och vare dessutom andra gången sin rätt till detaljhandel förlustig.

Utövar den, som erhållit rättighet till utskänkning enligt 16 § 2 eller 3 mom., densamma annorledes än i dessa moment är medgivet eller utan att iakttaga de inskränkningar därvid, som i övrigt kunna hava blivit föreskrivna av Kungl. Maj:ts befallningshavande, vare underkastad enahanda ansvar, som nyss är sagt.

## 42 §.

1. Förbrytelse mot 2, 31, 32 eller 33 § eller mot 27 § 3 mom. straffes med böter från och med tio till och med femtio kronor.

2. Då förbrytelse skett mot 2 §, vare tillika det till salu hållna brännvin underkastat beslag och förbrutet.

3. Den, som i strid mot stadgandet i 26 § 4 mom. från fartyg ilandför brännvin, vilket förtullats såsom överskott av skeppsproviant, böte från och med tio till och med ettusen kronor; och vare sådant brännvin tillika med kärl och emballage underkastat beslag och förbrutet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1916, dock att kontrollstyrelsen skall hava dessförinnan verkställt den i 15 § 2 mom. här ovan omförmälda indelning av riket i försäljningsområden.

För tid före nämnda dag må försäljningsområde enligt de i omförmälda lagrum angivna grunder av kontrollstyrelsen tillsvidare anvisas bolag, som anordnat kontroll i enlighet med vad i samma lagrum enligt dess nu gällande lydelse stadgas; skolande beträffande sålunda fastställt område gälla såväl föreskriften i tredje stycket av berörda lagrum i dess nu gällande lydelse, som ock i fråga om anskaffande av brännvin från handlande inom riket vad ovan i 15 § 2 mom. fjärde stycket finnes stadgat.

Brännvin, som före den 1 januari 1916 från utlandet inkommit till riket, må från och med sagda dag icke av tullverket utlämnas till annan än den, som enligt 26 § äger rätt till införsel av brännvin. Kan på grund av vad nu är stadgat utlämnande av brännvin, som inkommit till riket före utgången av år 1915, icke äga rum, skall därmed förfaras på sätt Kungl. Maj:t förordnar.

Motionerna.

Till behandling i sammanhang med oförmälda proposition har utskottet företagit tre till utskottet likaledes hänvisade motioner.

Två av dessa motioner hava väckts i anledning av den förevarande propositionen, den ena av herr *Bäckström* i första kammaren (nr 91), den andra av herr *Dahl*, likaledes i första kammaren (nr 94).

I den förra har herr *Bäckström* hemställt, »att riksdagen för sin del ville besluta följande ändringar i propositionen nr 187:

## 15 §.

2. Vid *all* utminuterings av brännvin *skall* bolag enligt grunder, som av kontrollstyrelsen godkännas, anordna verksam kontroll — — — — — vissa sådana ej må ske. Sådan kontroll skall jämväl omfatta rätt till — — — — — kontrollstyrelsen.

Det åligger — — — — — betingas.

Innehavare av — — — — — medgivande.

Bolag vare — — — — — brännvin.

10. Förmenar någon, att bolag obehörigen vägrat att till honom utminutera brännvin eller att bolag beträffande ämne, — — — — — klagan ej föras.

## 40 §.

Idkar någon — — — — — uppgivet är,

eller förbryter sig någon — — — beställningar därå,

eller tillåter den — — — — — föryttra,

eller försäljer någon brännvin i strid mot stadgandet i 15 § 2 mom.,

eller förbryter sig den, — — — — — mot 30 §,

böte första gången — — — — — förlustig.

Utövar den — — — — — nyss är sagt.»

E 94.

Herr *Dahl* har i sin motion hemställt, »att riksdagen måtte *dels* lämna det med Kungl. Maj:ts proposition nr 187 framlagda förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin utan bifall, *dels* i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag till bestämmelser i förevarande avseenden i huvudsaklig anslutning till de grunder, som angivits i det Kungl. Maj:ts förutnämnda proposition bifogade, av ledamöter i kungl. kontrollstyrelsen avgivna särskilda yttrande».

II: 110.

Den tredje av de motioner, som utskottet i samband med propositionen nr 187 upptagit till behandling, har i början av riksdagen före

den ordinarie motionstidens utgång avgivits i andra kammaren av herr *Christiernson*. I denna motion (nr 110) har hemställts, »att riksdagen måtte för sin del antaga följande

### Förslag

till ändrad lydelse av 3 och 4 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin.

#### 3 §.

1. Vid utminutering — — — försäljningsstället.
2. Vid utskänkning må brännvin försäljas till hur ringa belopp som helst, dock endast till förtäring på stället.

#### 4 §.

1. Brännvin må till riket införas blott av den, som innehar rättighet till detaljhandel med brännvin.

2. Bolag, som omförmäles i 12 och 14 §§, vare på anfordran av köpare, till vilken bolaget finner utminutering kunna äga rum, pliktigt att, sedan erforderlig säkerhet för betalningens fullgörande nedsatts, söka från namngiven firma till skäligt pris anskaffa sådana utländska varusorter av brännvin, som av bolaget ej hållas i lager.

3. Vid varje tullplats i riket skall över därstädes till införsel angivna slag av brännvin föras särskild förteckning enligt formulär, som av generaltullstyrelsen fastställles efter kontrollstyrelsens hörande. Denna förteckning skall vid varje års slut insändas till kontrollstyrelsen.

4. Brännvin må icke från tullverket utlämnas annorledes än mot kvitto, utfärdat av den, som enligt 1 mom. är berättigad att införa sådan dryck, dock att brännvin, som till bolag inkommit från utlandet, må mot kvitto utlämnas till den, som visar sig hava erhållit bolagets medgivande därtill.

5. Angående införsel till riket av brännvin för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt och likartat ändamål meddelas särskilda bestämmelser av Kungl. Maj:t.

6. I fråga om rätt för resande att till riket medföra brännvin gäller vad tullförfattningarna därom innehålla.

7. Utan iakttagande av vad i 1 mom. stadgats må brännvin till riket införas av den som enligt särskilt stadgande äger åtnjuta tullfrihet för från utlandet införda varor.

8. Med från utlandet infört brännvin, som på grund av stadgandet i denna § ej må från tullverket utlämnas, skall förfaras på sätt Kungl. Maj:ts förordnar.

Denna förordning träder genast i kraft.»

Beträffande motiveringarna för förevarande förslag tillåter sig utskottet hänvisa dels till ovanberörda, vid propositionen i utdrag fogade statsrådsprotokoll dels ock till motionerna.

*Utskottet.*

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen stå å ena sidan de förslag, som framburits genom Kungl. Maj:ts förevarande proposition samt herrar Bäckströms och Christiernsons motioner och som avse, att innevarande riksdag skall besluta att i olika avseenden komplettera den genom förordningen den 25 september 1914 genomförda lagstiftningen beträffande kontroll å utminuteringen av brännvin, å andra sidan det av herr Dahl framställda yrkandet, att riksdagen icke nu skall besluta bestämmelser i berörda avseenden utan i stället anhålla om utredning i viss i motionen närmare angiven riktning.

Enär sålunda den av herr Dahl väckta motionen innebär yrkande om avslag å propositionen, har utskottet först velat upptaga till skärskådande de av honom härför anförda motiven.

Motionären har till en början framhållit, att en indelning av riket i försäljningsområden syntes honom betänkelig ur synpunkten av näringslivets berättigade anspråk på rörelsefrihet och jämlikhet. Enär nämligen handelsomsättningen till en betydande del följde brännvinshandeln, bleve det, enligt motionärens mening, icke möjligt att vid utskiftning av försäljningsområden undgå att inkräkta på de särskilda samhällenas förutvarande handelsområden. De av motionären uttalade farhågorna att försäljningsområdesinstitutionen skulle komma att menligt inverka på näringslivet, synas utskottet vara överdrivna. Den av föredragande departementschefen lämnade redogörelsen för hittills inkomna ansökningar om anvisande av kontrollområden enligt



förordningen den 25 september 1914 giver vid handen, att under behandlingen av dylika ansökningar det från myndigheters och kommuners sida icke framkommit några betänkligheter ur de synpunkter, som motionären angivit, mot upplåtande av kontrollområden. Utskottet tillåter sig vidare framhålla, att enligt Kungl. Maj:ts förevarande förslag öppnas möjlighet att genom s. k. transportkort undgå de olägenheter, som tilläventyrs kunna komma att framträda å orter, vilkas befolkning haft för vana att verkställa sina inköp i två eller flere olika samhällen, där brännvinsförsäljning finnes inrättad. Även en annan utväg erbjuder sig enligt förslaget till förekommande av de olägenheter, som kunna uppkomma för orter, vilka ligga i närheten av flere försäljningsbolag. Enligt förslaget kan nämligen ett gemensamt försäljningsområde anvisas två eller flere försäljningsbolag. Såsom föredragande departementschefen erinrat föreligger ansökan från Öregrunds och Östhammars brännvinsförsäljningsbolag om anvisande av gemensamt kontrollområde.

Motionären anser det icke kunna jävas, att ett bibehållande av bolagens frihet ifråga om inrättande av kontroll och beträffande formen för densamma nödvändiggör indelningen i försäljningsområden såsom komplement till kontrollen. Han ifrågasätter emellertid, för att undgå den enligt hans mening olämpliga indelningen i kontrollområden, en omläggning av själva kontrollinstitutet. Beträffande kontrollens anordnande ansluter han sig i väsentliga delar till de synpunkter, som angivits i det särskilda yttrande, som avgivits av tre ledamöter i kontrollstyrelsen och som finnes bifogat propositionen. Den av motionären påyrkade utredningen skulle jämväl ansluta sig till i nämnda yttrande angivna grunder. Enligt utskottets mening kunna emellertid berättigade anmärkningar framställas mot effektiviteten av detta kontrollsystem. Det utmärkande för detsamma är, att en person i regel skulle få köpa var som helst i hela riket mot uppvisande av personligt registreringskort. Under sådana förhållanden lär det emellertid icke bliva möjligt för försäljare att med någon större säkerhet avgöra, huruvida den person, som vid köp uppvisar sådant kort, verkligen är den, för vilken kortet är utställt. För att möjliggöra en dylik prövning är det som samtliga hittills tillämpade individuella kontrollsystem utgått därifrån, att en köpare i regel endast får köpa å *ett* utminuteringsställe, en anordning, varigenom kontroll möjliggöres däröver, att inköp icke verkställas för annan persons räkning än den å vilken kortet är utställt. Det ifrågasatta kontrollsystemet är även behäftat med en annan i ögonen fallande olägenhet. Om beslut fattats att indraga ett registreringskort,

följa nämligen stora svårigheter att verkställa beslutet, enär i så fall samtliga bolag i hela riket måste underrättas. Då man betänker, att under år 1914 ensamt i Stockholm indrogos omkring 4,500 motböcker och i Göteborg under försäljningsåret 1912 – 13 indrogos mer än 8,000 anmälningsbevis, erhåller man en föreställning om de omfattande svårigheter vid expeditionen, som skulle komma att möta. Vad särskilt beträffar motionärens förslag, att Kungl. Maj:ts befallningshavande skulle besluta om registreringskortens indragande, skulle en dylik anordning både komma att föranleda tidsödande skrивerier och pålägga befallningshavandena en arbetsbörda, som kunde komma att föranleda behov av en förstärkning av arbetskrafterna å landskanslierna.

Utskottet kan sålunda icke förorda de av motionären angivna riktlinjerna såsom grundval för en utredning i denna fråga; och då utskottet av den av föredragande departementschefen förebragta utredningen blivit övertygat därom, att en lagstiftning, avseende att komplettera de bestämmelser, som infördes genom förordningen den 25 september 1914 är av behovet påkallad, har utskottet ansett, att bestämmelser i den riktning, som i propositionen angivas, böra av riksdagen bifallas.

Utskottet har emellertid icke kunnat tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag oförändrat.

På sätt framgår av det vid propositionen i utdrag fögade statsrådsprotokollet, har en särskilt tillkallad sakkunnig föreslagit, att bolagen skulle åläggas att anordna verksam kontroll, till vilka personer och till vilken mängd försäljning i varje särskilt fall äger rum. Mot detta förslag hava socialstyrelsen och kontrollstyrelsen icke haft något att erinra. Föredragande departementschefen har emellertid ansett, att detta skulle vara att gå längre, än som krävdes för att tillse, att de av bolagen vidtagna särskilda kontrollanordningarna måtte kunna tillämpas med erforderlig effektivitet. Departementschefen har därför förordat, att bolagen allenast skulle uttryckligen tillerkännas rätt att anordna kontroll, men att det icke skulle åläggas dem som en skyldighet.

I motionen I: 91 har herr Bäckström upptagit det av den sakkunnige avgivna förslaget, i vad det avser inrättande av obligatorisk kontroll. Han framhåller såsom stöd härför, dels att allenast fem av landets 123 utminuteringsbolag ställt sig avvisande till tanken att för närvarande införa kontroll, dels att enär förslaget förutsätter, att alla bolag skola utöva en viss kontroll över kundkretsen på grund av stadgandet i 15 § 2 mom. tredje stycket, tvekan icke borde finnas för att påbjuda sådan kontroll, som omtalas i 2 mom. första stycket av samma

paragraf, dels ock att det skydd, som de föreslagna bestämmelserna bereda åt bolag, vilka tillämpa kontrollbestämmelser, icke blir tillräckligt effektivt, om icke samtliga bolag utöva kontroll.

Utskottet delar de av motionären framställda synpunkterna i avseende å önskvärheten och behövligheten av att göra kontrollbestämmelserna obligatoriska för samtliga bolag. I det förslag till förordning om försäljning av alkoholhaltiga drycker, som Kungl. Maj:t framlade nästlidet år, stadgades obligatorisk kontroll vid all utminuterings av spritdrycker. Nämda förslag godkändes av första kammaren, under det andra kammaren antog ett längre gående förslag, avseende en i detalj angiven kontroll vid utminuterings ej mindre av spritdrycker än även av vin och öl. Såväl Kungl. Maj:t som riksdagen hava sålunda uttalat sig för den obligatoriska utminuteringskontrollen såsom önskvärd och lämplig. Den omfattande anslutning, som den individuella utminuteringskontrollen sedan nästlidna riksdag fått bland landets brännvinsförsäljningsbolag, synes tyda på, att man nu mera allmänt funnit denna kontroll innebära betydande fördelar ur nykterhetssynpunkt. Ur nu anförda synpunkter anser utskottet, att utminuteringskontrollen bör göras obligatorisk, och tillstyrker därför de ändringar i 15 § 2 mom. första stycket, varom herr Bäckström i sin motion framlagt förslag. I samband med berörda ändring har utskottet ansett, att uttrycket »försäljningsområden» bör ändras till »kontrollområden».

I andra stycket av 15 § 2 mom. har utskottet företagit en formell omarbetning.

I 40 § har utskottet, enligt yrkande i herr Bäckströms motion, med anledning av den förordade ändringen i 15 § 2 mom. första stycket, ansett böra införas bestämmelse om motsvarande ansvarsföljd.

Vad beträffar det av herr Bäckström framställda ändringsförslaget till 15 § 10 mom., har utskottet icke kunnat biträda detsamma.

Det av herr Christierson i hans ovan omförmälda motion framställda yrkandet, att riksdagen måtte antaga vissa bestämmelser om införsel av brännvin från utrikes ort, torde, såsom i sak sammanfallande med vad Kungl. Maj:t föreslagit under 26 §, få anses besvarat genom utskottets hemställan om bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 187 med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin, samt

med bifall till herr Bäckströms motion nr I: 91, i vad den avser 15 § 2 mom. första stycket och 40 §, och med avslag dels å vad i herr Bäckströms motion nr I: 91 hemställts i fråga om 15 § 10 mom., dels å herr Dahls motion nr I: 94,

måtte antaga Kungl. Maj:ts ovannämnda förslag med de ändringar, utskottets härvid såsom bilaga fogade författningsförslag utvisar; samt

2) att herr Christiernsons ovan omnämnda motion, II: 110, må anses besvarad med vad utskottet under punkt 1) hemställt.

Stockholm den 6 maj 1915.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.

### Reservationer:

av herr friherre *Fleming*, som anført:

Riksdagsordningens bestämmelse i § 55 att motion, som föranledes av kungl. proposition, må väckas inom 15 dagar från propositionens avlämnande i kammare, torde avse att lämna enskild riksdagsman tillräcklig tid att överväga propositionens innehåll och att bereda honom tillfälle att inkomma med de framställningar, vartill propositionen kan föranleda.

Detta betingar också, att behandling i utskott och i kamrarna icke bör ske före motionstidens slut, enär man före denna tid icke kan veta, vilka ändringsförslag eller erinringar som kunna framkomma.

Beträffande en fråga sådan som den här föreliggande, vilken kan komma att djupt ingripa på handelns och näringslivets område, hade man kunnat förvänta för frågans bedömande värdefulla utredningar och förslag, om tillräcklig tid lämnats, men på grund av den långt fram-

skridna riksdagstiden har utskottet gått till behandling av frågan, innan tiden för sådana förslags avgivande gått till ända.

Då sålunda frågan vid utskottsbehandlingen icke fått den allsidiga belysning, som jag anser att den förtjänat, och då inom det ämbetsverk, som föreslås skola övertaga i propositionen berörda åligganden, avsevärt olika åsikter kommit till uttryck, har jag icke ansett mig kunna tillstyrka ifrågavarande proposition.

Däremot synas de av herr Dahl i motionen I: 94 framställda synpunkterna vara värda beaktande och vid frågans vidare behandling böras tagas under övervägande.

På grund härav hemställes,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 187 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda;

av herrar *Antonsson* och *Jespersion*, som instämt i vad herr friherre Fleming anfört; samt

av herrar *Johan Östberg*, *Danström* och *Forssman*, vilka anfört:

Då vi ansett, att utskottet icke bort gå utöver vad Kungl. Maj:t i propositionen nr 187 föreslagit, hava vi yrkat bifall till samma proposition oförändrad.

**Bilaga.****Förslag**

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905  
angående försäljning av brännvin.**

Härigenom förordnas, att 3 §, 15 § 2 mom. samt 26, 27, 40 och 42 §§ av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin skola erhålla följande ändrade lydelse, att till 15 § av samma förordning skall fogas ett nytt moment, 10, av den lydelse, här nedan stadgas, samt att rubrikerna till förordningens 26 och följande §§ skola ändras på sätt nedan anges, därvid rubriken »Ansvarsbestämmelser» skall, såsom hittills, avse 36—53 §§:

## 3 §.

Vid utminuteriug vare minsta tillåtna försäljningsbeloppet tre tiondels liter. Vad sålt blivit får icke i mindre belopp än sålunda föreskrivits utlämnas eller mellan flera köpare fördelas; ej heller får något av det sålda förtäras på försäljningsstället.

## 15 §.

2. Vid *all* utminuteriug av brännvin *skall* bolag enligt grunder, som av kontrollstyrelsen godkännas, anordna *verksam* kontroll till vilka personer och till vilken mängd försäljning i varje särskilt fall äger rum, och må härvid fastställas viss myckenhet, utöver vilken under angiven tid utminuteriug till köpare eller vissa sådana ej må ske. Sådan kontroll *skall* jämväl omfatta rätt till utminuteriug, som jämlikt 17 § 2 mom. av bolag överlåtits. Vidtager bolag ändring i föreskrifterna för den

kontroll, bolaget anordnat, vare bolaget skyldigt att därom göra anmälan hos kontrollstyrelsen.

Det åligger kontrollstyrelsen att för utminuterung av brännvin indela riket i *kontrollområden* ävensom att i denna indelning vidtaga de jämkningar, som *betingas* därav, att inom viss kommun rättighet till utminuterung upphör eller upplåtes eller *som* av andra orsaker *påkallas*.

Innehavare av rättighet till detaljhandel må ej utminutera brännvin till person, boende inom annat *kontrollområde* än det, där rättigheten utövas, där ej det bolag, inom vars *kontrollområde* personen är boende, därtill, med iakttagande av de föreskrifter, kontrollstyrelsen kan meddela, lämnat medgivande.

Bolag vare på anfordran av köpare, till vilken bolaget finner utminuterung kunna äga rum, pliktigt att, sedan erforderlig säkerhet nedsatts, söka till skäligt pris från namngiven handlande vare sig inom eller utom riket anskaffa angiven varusort av brännvin.

10. Förmenar någon, att bolag obehörigen vägrat att till honom utminutera brännvin eller lämna honom sådant medgivande, som i 2 mom. tredje stycket avses, eller att bolag beträffande ämne, varom det tillkommer kontrollstyrelsen att meddela föreskrift, vidtagit åtgärd, som kränker hans enskilda rätt eller strider emot förordningens syfte, må han hos kontrollstyrelsen göra framställning om åvägabringande av rättelse i det överklagade förhållandet. Över kontrollstyrelsens beslut i fråga om bolags vägran att utminutera brännvin må klagan ej föras.

#### IV. Om införsel av brännvin från utrikes ort.

##### 26 §.

1. Brännvin må till riket införas blott av den, som visar sig äga rätt försälja brännvin.

2. Vid varje tullplats i riket skall över därstädes till införsel angivna slag av brännvin föras särskild förteckning enligt formulär, som av generaltullstyrelsen fastställles efter kontrollstyrelsens hörande. Denna förteckning skall vid varje års slut insändas till kontrollstyrelsen.

3. Brännvin må icke från tullverket utlämnas annorledes än mot kvitto, utfärdat av den, som enligt 1 mom. är berättigad att införa sådan dryck, dock att brännvin, som från utlandet inkommit till bolag,

vilket jämlikt 12 eller 14 § fått övertaga all detaljhandel med brännvin inom kommun, må mot kvitto utlämnas till den, som visar sig hava erhållit bolagets medgivande därtill.

4. Utan hinder av vad i denna paragraf stadgas må

a) brännvin till riket införas av den, som enligt särskilt stadgande äger åtnjuta tullfrihet för från utlandet inkommande varor,

b) prov på brännvin i vanlig ordning till riket införas av vederbörligen legitimerad handelsresande,

c) resande, som ankommit från utrikes ort, för eget bruk mot erläggande av stadgad tull införa brännvin intill viss mindre, i tullförfattningarna angiven myckenhet,

d) till skeppsproviant hänförligt brännvin behandlas på sätt i tullförfattningarna finnes stadgat; dock må brännvin, som förtullats såsom överskott av skeppsproviant, icke från fartyg ilandföras.

5. Angående införsel av brännvin till riket för vetenskapligt, medicinskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål eller för apoteksbehov meddelas särskilda bestämmelser av Kungl. Maj:t.

6. Med från utlandet infört brännvin, som på grund av stadgandet i denna paragraf ej må från tullverket utlämnas, skall förfaras på sätt Kungl. Maj:t förordnar.

## V. Ordningsföreskrifter.

### 27 §.

1. Försäljningsställe skall vara beläget vid öppen gata, väg eller torg.

2. De rum, som nyttjas för utskänkningsrörelse, skola vara ljusa och luftiga, hava en i förhållande till rörelsens omfattning tillräcklig storlek samt hållas i ordentligt skick.

3. Försäljningen må ej börjas, förrän besiktning å den lägenhet, där rörelsen skall drivas, hållits i stad av stadsfiskal och på landet av kronobetjänt jämte två personer, utsedda av magistrat eller kommunalnämnd, samt besiktningsmännen utfärdad bevis därom, att föreskrifterna i 1 och 2 mom. blivit uppfyllda. Vad här är sagt gälle ock då försäljningsställe ombytes.



## VI. Ansvarsbestämmelser.

## 40 §.

Idkar någon detaljhandel med brännvin vid tillfälle, då försäljningsrätten ej får utövas, eller å annat ställe, än därtill uppgivet är,

eller förbryter sig någon mot vad i 5 § 2 mom. är stadgat om brännvins utlämnande eller utbudande till salu eller om upptagande av beställningar därá,

eller tillåter den, som icke är berättigad till utskänkning, att då han genom utminuterung säljer brännvin, något av det sålda på försäljningsstället förtäres eller avhämtas i mindre belopp, än han är berättigad föryttra,

eller försäljer någon brännvin i strid mot stadgandet i 15 § 2 mom., eller förbryter sig den, som till detaljhandel med brännvin berättigad är, mot 29 § 3 eller 6 mom. eller mot 30 §,

böte första gången från och med trettio till och med sextio kronor samt andra gången från sextio till och med etthundratjugu kronor och vare dessutom andra gången sin rätt till detaljhandel förlustig.

Utövar den, som erhållit rättighet till utskänkning enligt 16 § 2 eller 3 mom., densamma annorledes än i dessa moment är medgivet eller utan att iakttaga de inskränkningar därvid, som i övrigt kunna hava blivit föreskrivna av Kungl. Maj:ts befallningshavande, vare underkastad enahanda ansvar, som nyss är sagt.

## 42 §.

1. Förbrytelse mot 2, 31, 32 eller 33 § eller mot 27 § 3 mom. straffes med böter från och med tio till och med femtio kronor.

2. Då förbrytelse skett mot 2 §, vare tillika det till salu hållna brännvin underkastat beslag och förbrutet.

3. Den, som i strid mot stadgandet i 26 § 4 mom. från fartyg ilandför brännvin, vilket förtullats såsom överskott av skeppsproviant, böte från och med tio till och med ettusen kronor; och vare sådant brännvin tillika med kärl och emballage underkastat beslag och förbrutet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1916, dock att kontrollstyrelsen skall hava dessförinnan verkställt den i 15 § 2 mom. här ovan omförmälda indelning av riket i *kontrollområden*.

För tid före nämnda dag må *kontrollområde* enligt de i omfördälda lagrum angivna grunder av kontrollstyrelsen tillsvidare anvisas bolag, som anordnat kontroll i enlighet med vad i samma lagrum enligt dess nu gällande lydelse stadgas; skolande beträffande sålunda fastställt område gälla såväl föreskriften i tredje stycket av berörda lagrum i dess nu gällande lydelse, som ock i fråga om anskaffande av brännvin från handlande inom riket vad ovan i 15 § 2 mom. fjärde stycket finnes stadgat.

Brännvin, som före den 1 januari 1916 från utlandet inkommit till riket, må från och med sagda dag icke av tullverket utlämnas till annan än den, som enligt 26 § äger rätt till införsel av brännvin. Kan på grund av vad nu är stadgat utlämnande av brännvin, som inkommit till riket före utgången av år 1915, icke äga rum, skall därmed förfaras på sätt Kungl. Maj:t förordnar.